

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 19.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísnum.

Tirsdag hin 12. mai 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarnastøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11—5. Telf. 114.

Professor H. Isaachsen skriver følgende læseværdige Artikel i »Tidens Tegn« om Menneskemøder og Menneskemad:

DEN RUSSISKE 5 Aars Plan har som bekendt ogsaa store Maal i Retning af Korn dyrkning. Herunder indgaar den vældige Plan om Gaarde saa store som Sogne netop af Hensyn til Korn dyrkingen. Chefen for Afdelingen for Jordundersøgelser ved Landbrugsdepartementet i Amerika, C. Marbut, foretog efter Kongressen for Jordbunds forskning i Moskva forrige Aar en Rejse til Landets vigtigste Jordbrugsdistrikter for at sætte sig ind i Udsigterne for Hvedeproduktionen i Amerika. Han minder om, at Arealerne af første Klasses Hvedeland i Rusland — den »sorte Jord«, Chernozem — er betydelig større end i Amerika, nemlig saadan noget som 1930 Mill. Tønder mod Amerikas knap 400 Mill. Anden Klasses Hvedeland i Rusland strækker sig over 1450 Mill. Tdr., i Amerika over 540 Mill. Transportforholdene i Rusland, hvad Distancer m. m. angaar, er gunstigere i Amerika. Efter Marbuts Vurdering skulde Rusland i 1933 have et Hvedeoverskud paa 5½ Mill. Tons til Eksport. Det er de Udsigter, de hvedeeksporterende Lande i Europa samt De forenede Stater og Kanada staaar overfor.

Man ser, ejendommeligt nok, at der endnu er dem, der anser den Malthus'ske Aankæelse om større Tilgang i Menneskets Formering end i Forøgelsen af Tilgangen af Menneskenæring for korrekt, for at være en Lov.

Vi er endnu kun ved en Begyndelse, hvad Muligheder for Forøgelse af Jordens Udbytte angaar og vedrørende Indskrænkning i Anvendelse af Menneskearbejde. I Løbet af faa Aar har man paa amerikanske Stor-Gaarde indskrænket Menneskehjælpen med 25—30 pCt. I 1928 var der 860,000 Traktorer i Staterne; i Tiden 1918—28 gik Antallet af Heste tilbage med 7 Mill. Det er ikke saa sjældent at se 12—20 Heste spændt for Maskiner, i Pacificstaterne kan der være op til 32. Det er især de sidste Aars »combine«, som paa én Gang skærer og tærsker Kornet, der bevirker Overgang til Traktordrift og Brug af saa mange Heste til Maskinerne. Man regner nu i

Pacificstaterne, at hver Mand paa en Gaard med »combine« kan overkomme henvend 6½ Tusind Tønder Jord. Man kan forestille sig, hvad det vil betyde, dersom saadanne Arbejds-metoder indføres i Rusland, hvor store Arealer aldrig har været under Plov.

Man har forespejlet os, at Tilbagegangen i Fødselsoverskudet til sidst vilde være Aarsag til »Udryddelse af den civiliserede Menneskehed«. Det er der ikke stor Fare for: Det amerikanske statistiske Centralbureau angiver Jordens Folkemængde til ca. 1,9 Milliard. Der fødes hvert Døgn 150,000, d. v. s. hvert Sekund ca. 17 Mennesker. Der dør hvert Døgn 100,000, d. v. s. 11½ Menneske pr. Sekund. Det er altsaa en Forøgelse paa 50,000 pr. Døgn eller med andre Ord 5¾ Menneske pr. Sekund.

Trods denne Menneskemængde er der Overproduktion af Menneskemad — og for den Sags Skyld ogsaa af Dyrefoder. Der maa være Overskud af animalske Fødemidler, naar Priserne falder saa katastrofalt.

Veikleiki.

Nóg leingi hefur sjálfstýrið og »Tingakrossur« vart seg móti teimum atflningum, ið gjørdur hava verið viðvíkjandi sjálfstýr-isflokkssins afturhaldandi stöðu, tá tað gælt at röðda um Føroyar, ein lutur av Danimørk ella Føroyar sjálvandi, við at tova í stampi um, at øll viðurskiftir Danimarkar og Føroyar millum fyrst mugu greiðast, áðrenn talað kann vera um skilnað.

So hefur altíð verið — sigur »Tingakrossur« — fálfall í Norðurlondum, at fyrst hefur verið »forhandlað«, áðrenn tveir partar skiljast.

Men heldur ikki hetta prokurárataputlið dugur nakað.

Tí hvørki er tað vanligt manna millum ella landa millum, at »forhandling« skal ganga frammanundan krávinum um skilsmál.

Hvussu gekk til dómis til, tá Noreg og Svøríki fóru frá hvørjum øðrum?

Síkt gekk tað til: Í 1905, hin 7. juni, tá svenski kongurin (hetta eykst av, at stórtíngið hevði mist tolið og nú setti sær fyrri at taka konsulatmálið í sína egnu hond) ikki kundi fáa ein einasta norskan mann at taka við ríkisráðinum og ganga svenskt orindi móti Norðmönnum, tá kvetti stórtíngið bandið av á tann hátt, at tíngið sendi boð til ríkisráðið, ið sitið hevði, og bað somu menninar taka við aftur og umsita tá veldi, sum

Føroya fiskaútflutningsfelag.

Fiskeeksportørar frá forskjellige Pladser paa Færøerne har i disse Dage dannet en Sammen-slutning, med det Formaal at opretholde en mere ensartet Pris paa Klipfisk, og har i den Anledning oprettet et Kontor i Thorshavn.

Kontorets Opgave er bl. a. at indhente Oplysninger om Fiskemarkedet og underrette Medlemmer maanedlig om Prisen, samt besvare telefoniske og skriftlige Henvendelser fra Medlemmer.

Man tillader sig at anmode Fiskeeksportører om at interessere sig for Sagen, og indmelde sig som Medlemmer. Vedtægter faas ved Henvendelse til Kontoret, der giver alle nærmere Oplysninger og modtager Indmeldelser.

Kontorets Adr. er: Jens av Reyni, Thorshavn. Bestyrelsen bestaar af: Ebba Müller, Jens Evensen, J. F. Kjølbros, S. P. Petersen junr., Magnus Dahl, G. Mortensen, Daniel Niclasen, John Olsen.

norska grunnlógin hefur lagt konginum til »med de endringer, som nødvendiggjøres derved, at foreningen med Sverige under en konge er oppløst, som følge av at kongen har opphørt at regjere som norsk konge.«

I nokrum fáum orðum varð bandið millum Noreg og Svøríki, sum varð hevði í 91 ár, kvett. Tað gekk so skjótt sum at stinga fress!

Men »forhandlingin«? Jú, hon kom ikki fyrr enn aftaná. Ikki fyrr enn 23. august sama ár í Karlstad.

Tað er av veikleika, at sjálfstýrið smeyg seg undan tí stóru politisku áróðrinni. Og hetta tykist teimum ov mikið svårt at viðganga.

Loysunarmaður.

Skal Kongen til Island?

I det nye Nummer af »Finanstidende« beskæftiger Red. Thalbitzer sig med Krisen paa Island og kommer til det Resultat, at Kongen hurtigst maa tage derop. Redaktøren skriver bl. a.:

»En Dag opstaar en Regeringskrise, som rejser statsretslige Problemer og drager Kongen med ind i Meningskampen, og det uheldige Forhold konstateres da, at Kongen, som er Islands Statsoverhoved og derfor paa et Tidspunkt som det nuværende burde være, hvor Regeringen har sit Sæde, intet Fodfæste har i Landet. Hvad var naturligare end at Kongen, naar en saa alvorlig politisk Situation opstod i Landet, rejste til Reykjavik og forblev der, indtil Valgudfaldet foreligger i Juni Maaned?»

Træffer - Fuldtræffer.

Vor Omtale af »Int.«s Artikel i »Føroyatíðind« ang. Arbejdstid og Løn er faldet i god Jord. Hr. »Int.« har nemlig i »Føroyatíðind« en lille Opsats, der maaske er tænkt som en Imodegaaelse af det her i Bladet fremkomne, men det viser sig, at vor Omtale af Hr. »Int.«s Synspunkter har været ikke alene en Træffer, men en Fuldtræffer.

Hr. »Int.« indskrænker sig kun til at betvivle Rigtigheden af de her i Bladet fremstillede Forhold. Da man ikke kender Hr. »Int.«s aandelige Habitus, kan der godt være adskilligt, der kan paavirke ham, eller han har været under Paavirkning af, men man kan roligt ignorere hans Tvivl, da Fakta er uomtvistelig og kan ikke omstødes.

Noget indignæret synes Hr. »Int.« at være over, at Staten støtter rene Samfundsforetagender, og han er yderligere helt »bos« over, at disse Foretagender ikke giver Stakkater i rigtig Mængde, førend de er naaet over Startniveauet. Ja, hvor frygteligt, Hr. »Int.«, at tænke sig, at den danske Stat ofrer Penge paa færøske Samfundsforetagender uden at sørge for, at Pengene er tilbagebetalt Staten førend de er udbetalt!

Men Hr. »Int.« har dog fundet det klogest at reservere sig med Hensyn til Statens Tilskud til privatkapitalistiske Spekulationer i Vaag. Dette er dog ogsaa en Post, naar man skal spille fornermet over, at Staten

støtter Foretagender i en Nabo-bygd. Statskassens Laanemidler er ikke beregnet til Anvendelse i Vaag alene.

Fisketørring efter den Facon som vi omtalte, har foregaaet paa forskellige Pladser her, og er ikke helt ukendt endnu. Men at det skulde være i Vaag eller paa Tveraa, er slet ikke paa-staaet.

Da Hr. »Int.«s Artikel er en Indrømmelse af det, der her i Bladet er fremført, skal den ikke kommenteres yderligere, da vor Artikel saaledes har været Fuldræffer.

Einstein om U. S. A.

Øget Initiativ ved højere Lønninger. — En Nation, der forstaar at smile. — Mænd, der siger „vi“ i Stedet for „jeg“.

Den tyske Videnskabsmand, Professor Einstein, er kommet hjem fra Amerika, fuld af Begejstring. Han har iflg. »Berl.-Tid.« til et engelsk Blad udtalt, at Europa har meget at lære af U. S. A.

Det første, der forbaavser den, der besøger Amerika — siger Professoren — er den store tekniske Dygtighed og den udprægede Evne til at organisere.

Enhver daglig Brugsgenstand er mere brugbar end den samme Ting i Europa. Den er simpelthen mere praktisk. Alt er nemlig indrettet paa at opsætte Menneskenes Energi for at bruge den paa en bedre Maade, end den bliver udnyttet, naar man skal have unødigt Besvær med de underordnede daglige Ting.

Arbejde bliver højt betalt. Det fører til stadig ny Udvikling af de tekniske Midler, og i det hele til, at Arbejdet bliver godt udført.

En Kontrast i saa Henseende er Kina og Indien, hvor Initiativet stækkes paa Grund af lave Lønninger.

Europa staaar midt imellem Amerika og Kina-Indien.

Keep smiling.

Det næste man standser ved og beundrer, er Amerikanernes lykkelige Livsindstilling. Betragter man Fotografierne i Udhængsskabe og Udstillingsvinduerne, opdager man, at det er en Nation, der forstaar at smile. Smilet er et virkeligt karakteriserende Træk hos Amerikanerne. Han er venlig, ikke Spor af selvoptaget, ikke misundelig, men hjælpsom. Han er livsbekræftende, optimistisk.

Paa den anden Side er Euro-pæerne mere kritisk, men samtidig mindre godhjertede, mindre rede til at hjælpe andre, føler sig mere isoleret og er i Sammenligning med Amerikaneren pessimistisk.

I Europa vil man have det roligt og komfortabelt og nyde Livet, medens man har det. I